

učinio je Snopek govoreći o izlasku Duba sv. i od Sina.

Na koncu brani autenciju listova pape Ivana VIII. protiv Dra. Goetza i Dra. Hybla, govori o dva nova spisa bugarskog biskupa Chrabra-Klementa te izlaže svoje stanovište prema Naumovoj legendi.

Gosp. Snopek piše mirno i trijezno, ali zato ipak nemilosrdno tuče svoga protivnika i otkriva velike njegove nedosljednosti.

Jednu slabu stranu imade Snopek, što u točnosti i urednosti svojoj odviše rado navodi mjesta iz tuđih spisa, pa i dulja; time se raspravljanje odviše zavlači a knjiga bez potrebe raste. Bolje bi učinio da je radije štampao doslovno same legende.

Dr. K. Dočkal.

Dr. Anton Koch: Lehrbuch der Moraltheologie. Dritte vermehrte und verbesserte Auflage. Freiburg i. B. Herdersche Verlags-handlung 1910. str. XIV. + 688. Cijena K 13·20 uvez. K 15.— To je treće izdanje tübinskoga profesora bogoslovije, koje je dosta uvaženo i za školsku praktičnu porabu priregjeno. U tom se djelu nalaze izložene sve dužnosti i djela krjeposti, kako ih treba svaki kršćanin a pogotovo kršćanin-katolik da vrši, dosta iscrpivo, po stalnoj metodi poredane i shvatljivo prikazane. Ono što spada u pastoralno bogoslovje i u crkveno pravo, toga ovdje nema. Izložene istine nastojao je auctor dokazima potvrditi, u njihovu historijskom razvitku prikazati i od prigovora obraniti. Da knjiga ne bude odviše spekulativna, to je auctor svoje djelo obradio i kasuističnom metodom osim pozitivne i skolastične (ovu

metodu on naziva historijsko-apologetskom), a dodao je štošta iz asceze i mistike. Pisac osvrće se u svojem djelu i na najnovije auctore osim starijih. Ovo treće izdanje povećano je samo za jedan arak. Upotrebljen je više sitni tisak, nekoje su opaske manje važne ispuštene, i tako se dobilo mjesta za važnije i nužne dometke. Razdioba djela je osebujna. Poslije uvoda (str. 1—32.) u prvom općenitom djelu (str. 33—220.) dolazi 1. nauka o moralu ili o moralnom redu (subjekat moralnosti, objektivna, subjektivna, subjektivno-objektivna norma moralnosti, objekat moralnosti); 2. o poremećenju reda moralnoga t. j. o grijehu, (što je grijeh, kolikovrstan je grijeh); i 3. obnova moralnoga reda po kršćanskim sredstvima spasenja (bitni uzroci moralnoga preporgjenja, sv. sakramenti). U drugom posebnom dijelu (221—672) bogoslovja moralnoga govori se 1. o dužnostima života individualno-osobnoga (dužnosti gledom na tjelesno-duševnu eksistenciju i integritet, dužnost starati se za socijalni položaj); 2. o dužnostima života religioznoga, i to religiozno-privatnoga (nutarnje bogoštovje, vanjsko bogoštovje) i religiozno-zajedničkoga života; 3. o dužnostima gragjansko-socijalnoga života i to ponajprije o dužnostima privatnikâ spram privatnika, a onda o dužnostima privatnikâ spram društva. U prvi red spada dužnost poštovanja, pravednosti i ljubavi kao temeljne dužnosti, iz kojih ostale proizviru kao istinoljublje, vjernost, čuvanje tajne, dužnosti gledom na poštenje i dobar glas bližnjega, gledom na život, zdravlje, uzdržavanje života

hranom, i dužnosti gledom na posjedovanje vanjskih dobara. U drugi red spadaju dužnosti meĝusobne muža i žene, roditelja i

djece, poglavara i podložnika. Na koncu ima kratko stvarno kazalo. Djelo ovo preporučujemo.

dr. Pazman.

Pregled časopisâ.

Čas. Ljubljana. 1910. br. 10; 1911. br. 1—2.

F. Terseglav: Slobodno kršćanstvo. Temeljna je zabluda slobodnoga kršćanstva, htjeti u sklad svesti modernu vjersku indiferentnost, koja se u tom očituje, što drži nebivstvenim pitanje: da li je Isus bio Bog ili ne. s vjerom prakršćanstva.

I. Weiss u svom djelu: Isus u vjeri predkršćanstva“ nastoji opravdati to moderno stajnoviše. Temeljna je misao Weissova: vjeruj o Isusu što god hoćeš, uza sve to možeš lako biti kršćanin. Weiss polaze najveću važnost u etičku nauku Kristovu — a sav se Isusov uspjeh ima pripisati njegovoj osobnosti. To Weiss nastoji dokazati prakršćanstvom.

Teorija Weissova ne stoji, jer prakršćani su slijedili Isusa, s toga što su bili osvjedočeni, da je on Bog, a ne tek iz pukog štovanja njegove lih čovječje osobnosti.

Ta moderna zabluda ima dosta pristaša, kako proizlazi iz: meĝunarodnog kongresa za slobodno kršćanstvo i religiozni napredak, koji se je održavao od 5. do 10. kolovoza 1910. u Berlinu, a sudjelovalo je do 2000 kongresista iz sviju krajeva svijeta.

V. Belè: Nešto literarnoga. — I. Mantuani: O socijologiji umjetnosti.

F. Terseglav: Budizam i kršćanstvo. U ovoj raspravi pokazuje T. historijsko i geografsko proširenje budizma i kako i po komu je Evropa upoznala budizam. Prvi su upoznali Evropu s budizmom franjevac fra. Odorico da Pordenone (1286—1331.) i sv. Franje Ksaverski (1505—1552.). U budućem članku pokazat će nam T. razliku budizma i kršćanstva i pobiti one, koji nastoje dokazati, da se je kršćanstvo razvilo pod budističkim uplivom.

A. Breznik: Prvotne predočbe o Bogu. Nije bez interesa saznati, kakove su pojmove i predočbe imali nam srodni indoevropski narodi o božjem biću. Stoga B. razglaba lingvistički slav. riječ Bog, njem. Gott, lat. Deus, grč. θεός i dolazi do rezultata, da je svaki narod označivao o Bogu nešto takvoga, što je opažao u vidljivom svijetu, ali nikada si Boga nije pretstavljao kao nešto besčasnoga ili nemoralnoga. Predočbe uzete su iz tvarnoga svijeta, te redovito tangiraju koje svojstvo božje, koje se iz vidljivoga svijeta daje apstrahirati.

J. Adlešić: Socijalne tvorbi pri Jugoslovanih. — A. Robida: Naturalističke i realističke moderne slovenske drame. — A. Pavlica: Marxov nauk o djelu i vrijednosti. — F.